NFSS sin konferanse Larvik 16.mars 2023

Barnehageveiledaren – om å fremja sunn seksuell utvikling hjå barn i førskulealder

Oddfrid.Skorpe.Tennfjord@stolav.no
mobil 41104319

Margrete Wiede Aasland

- Om jenta og guten som lukta kvarandre i rompa, og kvifor dei gjorde det
- https://www.rvts-barnehageveileder.no/videobibliotek

Ver nysgjerrig

4 overordna tema for seksualiteten
(Rikke Pristed)

- Barndom: Utforsking
- Ungdom: Identitet
- Vaksenliv: Konsolidering og reproduksjon
- Alderdom: Forsoning

- Dette ser kanskje litt annleis ut for brukarane av habtenesta?

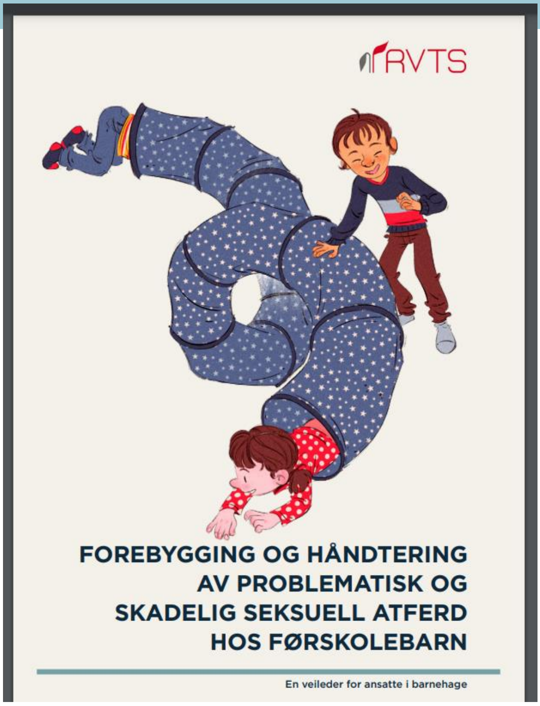

Forankring

- ***FN sin barnekonvesjon, artikkel 34***
- ***Snakk om det! Strategi for seksuell helse (2017-2022)***
  Regjeringa sin strategiplan. Barn i barnehagen skal få kunnskap om kropp, grenser og seksualitet
- ***Tidlig oppdagelse av utsatte barn og unge***. Nasjonal faglig retningslinje, 2019.
- ***Ny barnehagelov*** i 2021: Aktivitetsplikt

- Fagleg forankra i utviklingspsykologi og i **«transforming care»** (traumebevisst omsorg)
  Fokuset er på:
  Tryggleik,
  Det å høyra til
  Regulerande relasjonelle erfaringar

Helsedirektoratet

Tidlig oppdagelse av utsatte barn og unge

Nasjonal faglig retningslinje

Om barn sin seksualitet

- Spontan, lett å distrahera
- Spanande
- Gir nyting
- Eit pusterom
- Utforskar intimitet saman med andre, gjensidig
- Gjer seg erfaringar om korleis eigen kropp fungerer
- Barn sin seksuelle leik er som annan leik: «late-som-leikar»

Margrete W. Aasland: Dei øver seg i grenser, lyst og kontroll

Infantil seksualitet 0-3 år

https://www.rvts-barnehageveileder.no/seksuell-utvikling

- Kan få ereksjon og lubrikasjon (allereie i fosterstadiet)
- Umiddelbart interessert i korleis kroppen kjennest ut
- Nyt kroppsleg berøring frå omsorgspersonar
- Er deilig å vera naken
- Tar på seg sjølv og andre
- Utforskar skilnaden på jenter og gutar
- Kroppslege fornemmelsar er ikkje-spesifikke

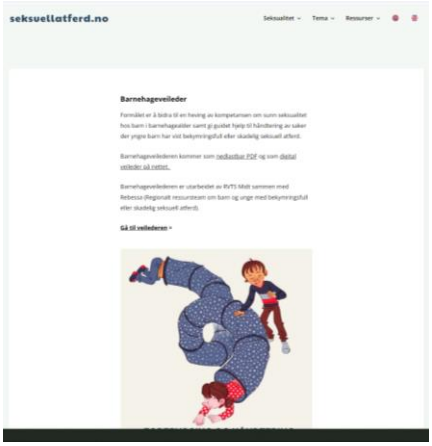

- **Utviklinga generelt i denne perioden:**
- Utviklar tilknytning
- Lærer skilja mellom kvinner og menn
- Utviklar gradvis meir sosial leik og samhandling med jamnaldrande

Uvikling av kjønnsidentitet

- Eg er jente, du er gut!

Intersex: Barn kan vera fødd med ulike ikkje-binære karakteristika. Dette kan vera kromosom-mynster, gonader, genitalia samt hormonnivå som ikkje typisk er binært (jente eller gut)

Omfang av intersex:
Talet på fødslar med tolkingsmoglegheiter om barnet sine genitalia er i omfanget 1:4500–1:2000 (0.02%–0.05%) (Feldman Witchel, 2018)

Mellom 0.5 % - 1.7 % har trekk av intersex (Medina og Mahowald)

Førskulebarnet – 3-6 år

- Utforsking av kroppar, skilnader, likskapar og kroppslege funksjonar
- Får kunnskap, men konkret og enkelt
- Stiller spørsmål om kjønnsdelar, om graviditet og fødsel, om bryst, etc.
- Frå 4-årsalder: Barnet utviklar meir hemmeleghald
- Leikar doktorleikar og rolleleikar som kan ha seksuelle element
- (Sporadisk) onani – mest brukt for å roa heller enn opphissande
- Nyskjerrig: Kan føra gjenstandar inn i anus eller vagina – stoppar når det gjer vondt
- Brukar slang om kjønnsdelane
- Forstå skilnaden mellom privat og offentleg i forhold til det å vera naken og det seksuelle
- Utviklar klarare kjønnsidentitet
- Kulturskilnader kan føra til ulik grad av seksuelle leikar hjå barn

Å fremja medvit om eigne grenser og haldningar kring barn og seksualitet

- https://www.rvts-barnehageveileder.no/tiltak-for-a-fremme-sunn-seksuell-utvikling
- Forslag til drøftingsspørsmål både i personalet og på foreldremøte:
  Er det greit at dei vaksne heime er nakne framføre barna?

Sunn seksuell utvikling - oppsummert

- **Spontan, nysgjerrig, lystbetont, gjensidig og lett å distrahera**
- Leik eller aktiviteter mellom barn og unge som er **likeverdige** med tanke på alder, storleik og modning
- **Seksualitet har IKKJE ei særskild betydning for barn**
  (Og me veit ikkje heilt når den får det, men skjer gjennom etterkvart som barnet veks)
- **Hugsar du sjølv situasjonar med seksuell leik? Korleis reagerte dei rundt deg?**

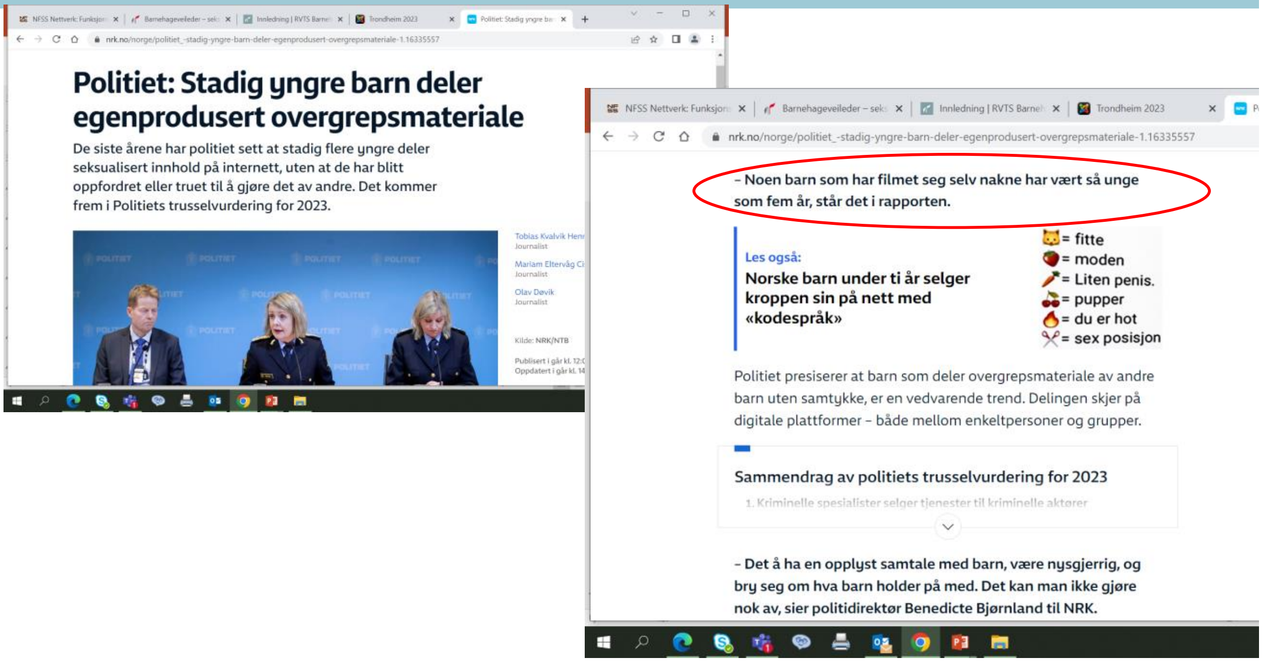

Politiet: Stadig yngre barn deler egenprodusert overgrepsmateriale

De siste årene har politiet sett at stadig flere yngre deler seksualisert innhold på internett, uten at de har blitt oppfordret eller truet til å gjøre det av andre. Det kommer frem i Politiets trusselvurdering for 2023.

– Noen barn som har filmet seg selv nakne har vært så unge som fem år, står det i rapporten.

Les også:
Norske barn under ti år selger kroppen sin på nett med «kodespråk»

= fitte
= moden
= Liten penis.
= pupper
= du er hot
= sex posisjon

Politiet presiserer at barn som deler overgrepsmateriale av andre barn uten samtykke, er en vedvarende trend. Delingen skjer på digitale plattformer – både mellom enkeltpersoner og grupper.

Sammendrag av politiets trusselvurdering for 2023

1. Kriminelle spesialister selger tjenester til kriminelle aktører

– Det å ha en opplyst samtale med barn, være nysgjerrig, og bry seg om hva barn holder på med. Det kan man ikke gjøre nok av, sier politidirektør Benedicte Bjørnland til NRK.

Anonym

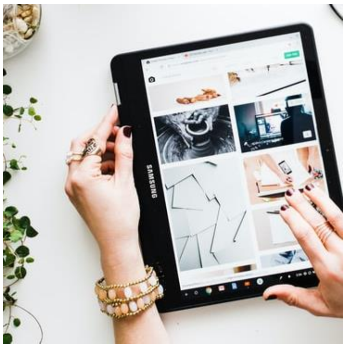

Tilgjengeleg (Available)

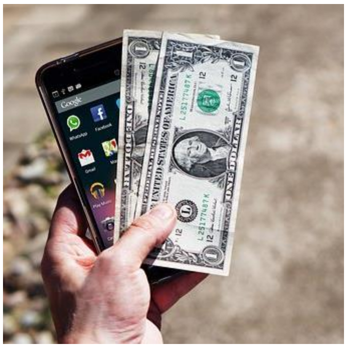

Gratis eller kostar lite (Affordable)

Del 2: Bekymringsfull og skadeleg seksuell åtferd

- 2. Bekymringsfull og skadelig seksuell atferd | RVTS Barnehageveileder (rvts-barnehageveileder.no)

- Vis video av Renate B. Sjaastad og kva ho fortel om skilnad på overgrep utført av barn eller vaksne mot eit barn

- Det er ikkje så vanleg at førskulebarn utset andre for krenkande åtferd, men me kan likevel vera uroleg for barnet sine handlingar, språk, veremåte, etc.

Bekymringsfull og skadeleg seksuell åtferd

- Åtferd som foregår mellom to barn som er på kvart sitt utviklingstrinn eller er ulik i alder
- Åtferd som er repeterande og skjer hyppig
- Åtferd som blir ledsaga av tvang, truslar og vald
- Åtferd som medfører eit kjenslemessig press (Hen blir lei seg dersom eg ikkje blir med)
- Åtferd som held fram i løynd etter at vaksne har sagt i frå
- Åtferd som forstyrrer barnet si kognitive og sosiale utvikling
- Seksuell åtferd med dyr
- ***Sjå ALLTID åtferd i lys av KONTEKST!***

Film frå RVTS som viser skilnad på grøn, gul og raud åtferd

RVTS MIDT

Konkrete døme på bekymringsfull og skadeleg seksuell åtferd (frå bhgveiledaren)

- Veldig opptatt av vaksen seksuell åtferd og seksuelle leikar, og vanskar med å la seg avleia sjølv når dei får beskjed frå ein vaksen
- Seksualisert eller pornofisert språk, som ikkje er aldersadekvat, t.d. når barnet snakkar om å suga på tissen, bli kåt, bli tatt bakfrå, etc.
- Ekstremt opptatt av å røra ved andre sine kjønnsorgan
- Sysken som utøver seksuell åtferd saman
- Puttar ting inn i anus eller skjeden (og ikkje berre inntil sjølve opningane)
- Med tvang puttar ting inn anus eller skjeden hjå andre barn
- Tvangsmessig sjølvstimulering (onanering)

RVTS MIDT

Men kva med overdriven sjølvstimulering (onani) – er det teikn på å vera utsett for seksuelle overgrep?

Januscentret (2003-2021) N = 619, alder 4-18 år

- 38 % utsett for fysisk vald
- 44 % utsett for psykisk vald
- 35 % seksuelle overgrep
- **-> 8 av 10 er utsett for ein form for omsorgssvikt!**

- Videobibliotek | RVTS Barnehageveileder (rvts-barnehageveileder.no)
- Margrete om overdriven onani og det å vera utsett

Samtidig så kan seksualisert åtferd og prat vera uttrykk nettopp for at ein sjølv er utsett for overgrep

- Visa video med Margrete W. Aasland; om Bjarne

- Avdekking er ofte avhengig av at barnet fortel, altså brukar verbalt språk
- *Kva med dei som ikkje er like gode med verbalt språk?*

Handteringsplan - basert på aktivitetsplikta

- 2.1 Håndtering ved bekymringsfull og skadelig seksuell atferd, del 1 | RVTS Barnehageveileder (rvts-barnehageveileder.no)

- Vis video der Margareth N. Brøndbo forklarer kva aktivitetsplan er for noko

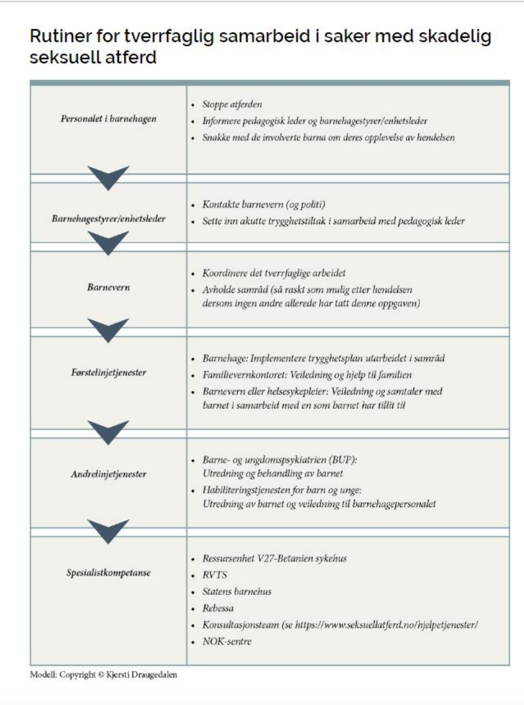

Rutiner for tverrfaglig samarbeid i saker med skadelig seksuell atferd

Personalet i barnehagen	• *Stoppe atferden* • *Informere pedagogisk leder og barnehagestyrer/enhetsleder* • *Snakke med de involverte barna om deres opplevelse av hendelsen*
Barnehagestyrer/enhetsleder	• *Kontakte barnevern (og politi)* • *Sette inn akutte trygghetstiltak i samarbeid med pedagogisk leder*
Barnevern	• *Koordinere det tverrfaglige arbeidet* • *Avholde samråd (så raskt som mulig etter hendelsen dersom ingen andre allerede har tatt denne oppgaven)*
Førstelinjetjenester	• *Barnehage: Implementere trygghetsplan utarbeidet i samråd* • *Familievernkontoret: Veiledning og hjelp til familien* • *Barnevern eller helsesykepleier: Veiledning og samtaler med barnet i samarbeid med en som barnet har tillit til*
Andrelinjetjenester	• *Barne- og ungdomspsykiatrien (BUP): Utredning og behandling av barnet* • *Habiliteringstjenesten for barn og unge: Utredning av barnet og veiledning til barnehagepersonalet*
Spesialistkompetanse	• *Ressursenhet V27-Betanien sykehus* • *RVTS* • *Statens barnehus* • *Rebessa* • *Konsultasjonsteam (se https://www.seksuellatferd.no/hjelpetjenester/* • *NOK-sentre*

Modell: Copyright © Kjersti Draugedalen

Når me møter barn/menneske med seksualisert åtferd, så må me ha eit tosidig perspektiv

Sikkerheit-tryggleik

- **Tryggleiksplanar**
  - Tilsyn
  - Risikovurdering

Utvikling Vekst Meistring

- Trygg omsorgsbase
- Opplæring
- Veiledning
- Sosial støtte
- Behandling/hjelp

Rett og god hjelp krev ei brei kartlegging

- Risiko og fare for gjentaking
- Psykologisk fungering
- Om kva det er som ligg til grunn for handlinga
- Barnet sin livssituasjon
- Ressursar, sterke sider og vernande faktorar
- Med mål å forstå barnet si åtferd ut ifrå barnet sin miljømessige og kulturelle kontekst

- Bør danna grunnlaget for vidare avgjerdsler om kva for typar tiltak og behandling som ein treng

www.seksuellatferd.no

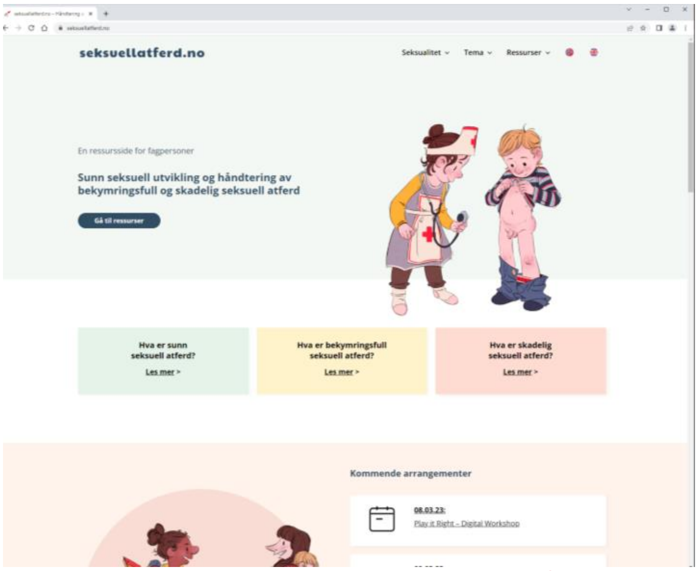

«Jeg vet» - gratis læringsressurs om vald, ovegrep, mobbing og barn sine rettar

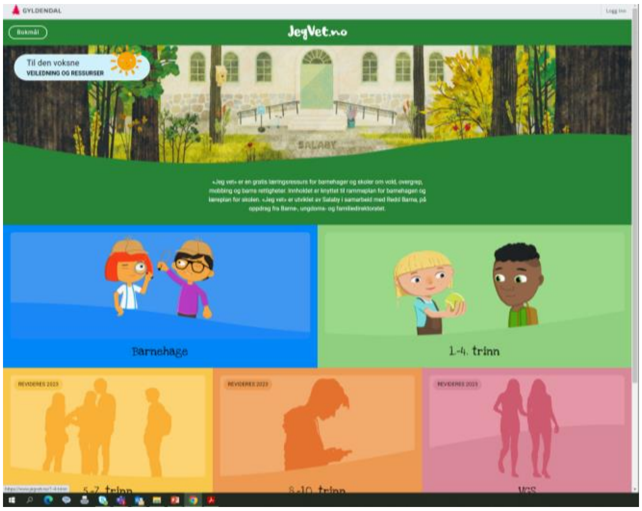

Hjelp til å snakka med barn om vanskelege tema

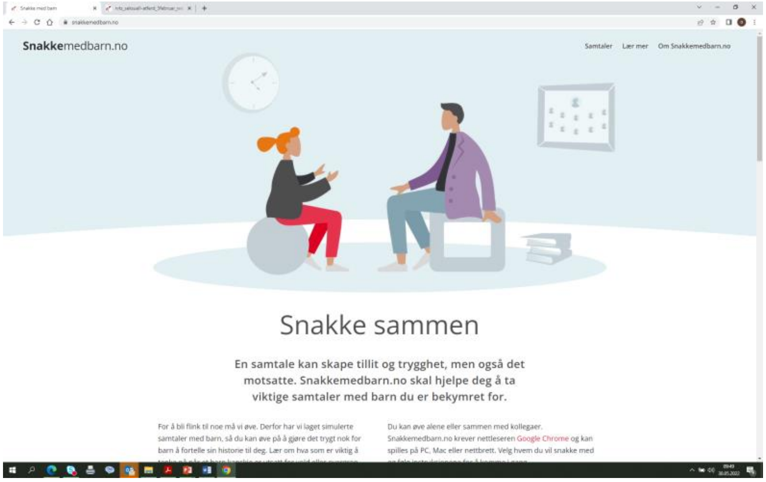

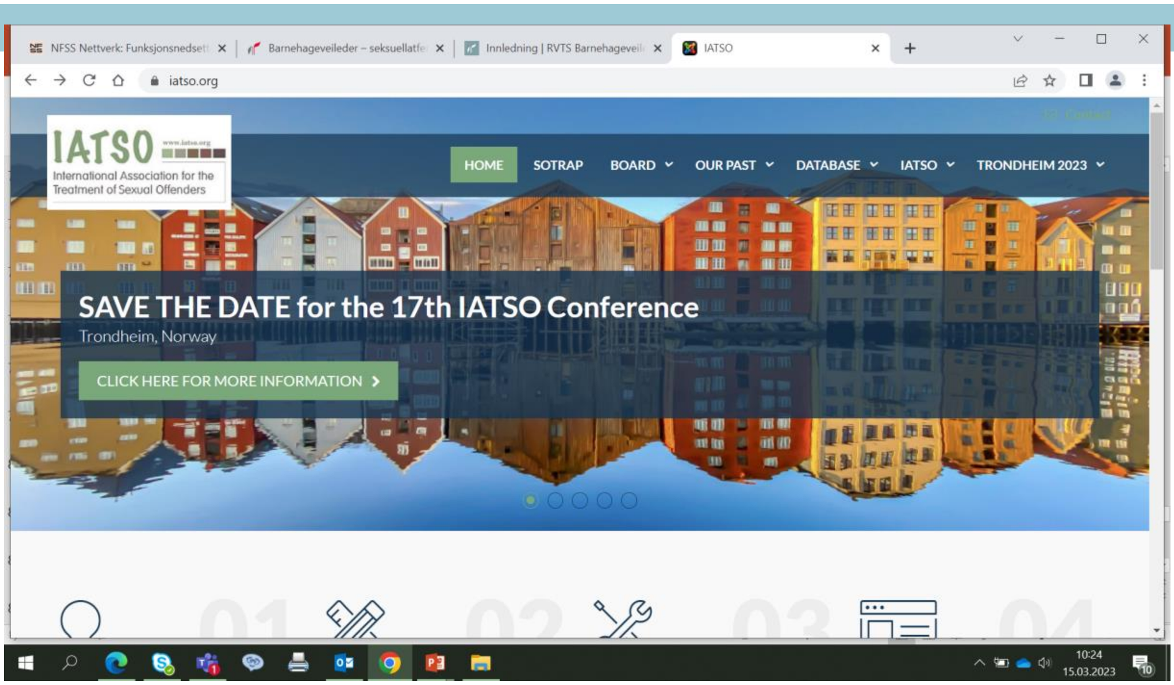

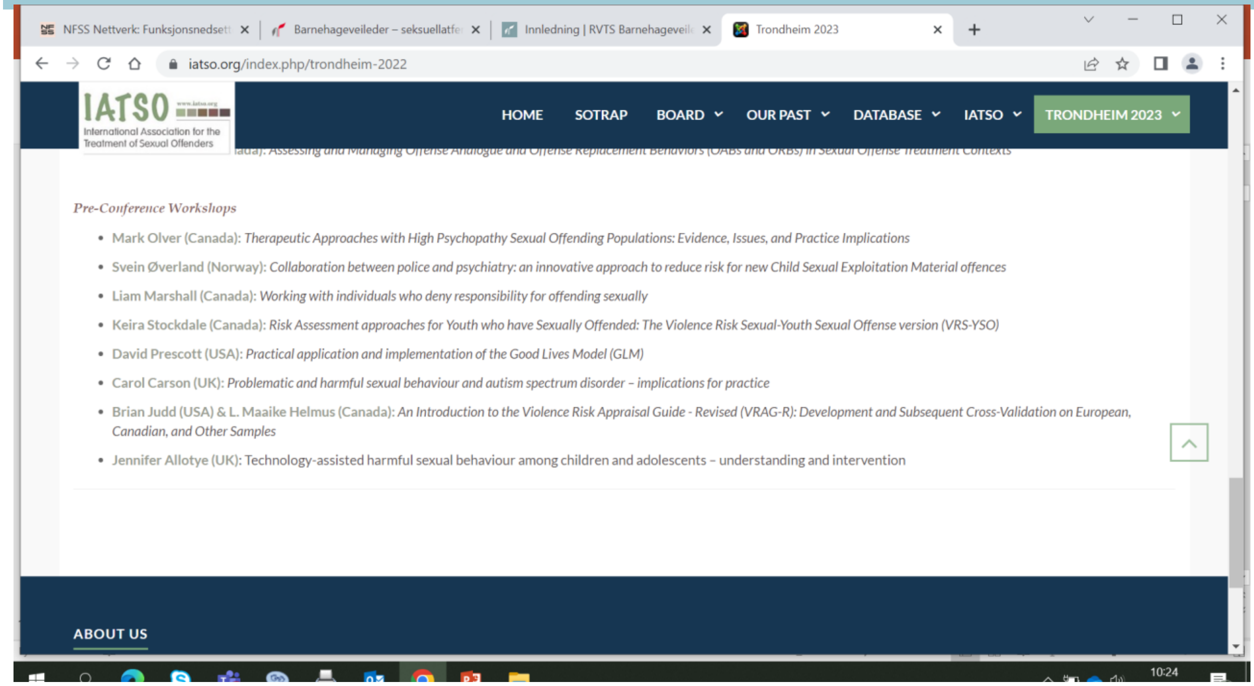

Ta kontakt - sjekk under «Ressurser»

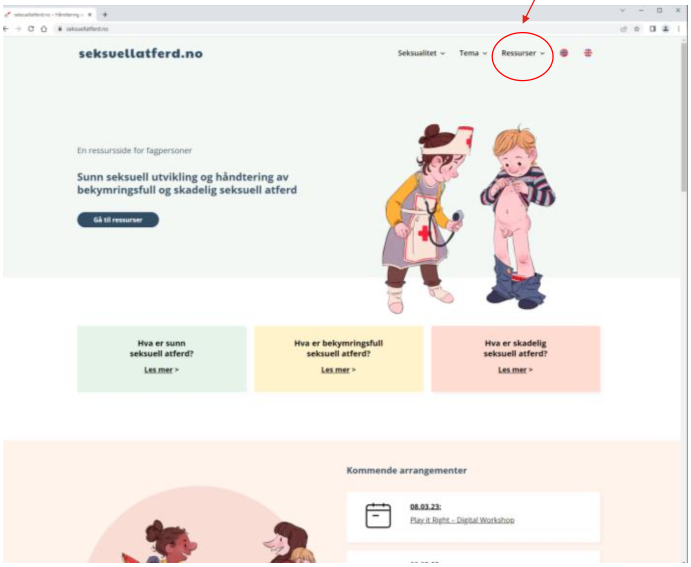

RVTS MIDT

Takk for i dag ☺

Ver nysgjerrig – så fremjer me sunn seksuell utvikling